

Twee Oud-Kameraden.

(Novelle).

Jean Fileux kwam op de pachthoeve in den stikdonkeren nacht en zag vaag de omtrekken van een klein houten schuurtje. Na den grendel te hebben weggeschoven, kroop hij in het hok en liet zich neervallen met het hoofd op zijn knapzak; zijn knuppel legde hij naast zich neer. Een ongewoon gerucht trof zijn aandacht.

— De ratten zullen me niet laten slapen, mompelde hij.

Hij haalde uit zijn zakken eenige beschimmelde korsten brood en wierp die lukraak in de duisternis van zijn eenzame verblijfplaats.

— Zie zoo, nu zullen ze me wel met rust laten!...

Maar de honden, onder een afdak aan de assen der karren vastgebonden, hadden den indringer geroken, en hieven een woedend geblaf aan.

— Nu nog beter! bromde Jean Fileux, is het al niet wel, dat ik hier met een leege maag lig te klappertanden, moet ik bovendien nog zulk een heidensch lawaai aanhooren!

Nochtans overmande hem de vermoeienis. Hij sluimerde in en zijn slaap zou waarschijnlijk wel tot het aanbreken van den dag hebben geduurd, als hij niet op een even ruwe als onverwachte wijze gestoord was geworden.

— Hé, spitsboef! komt gij mijn konijnenhok plunderen?

Met den stevigen steel van een hooivork werd hij hardhandig in de zijde gestompt en elke stoot ontrukte hem een dof en klagend gehuil. Hij greep zijn knuppel en kroop achterwaarts uit het konijnenhok. De boer ging steeds door hem te stompen:

— Leelijke schavuit!... Heeft men ooit een dergelijke onbeschaamdheid gezien!... 's Avonds om tien uur op strooptocht uit te gaan in een konijnenhok!

Eensklaps tikkerde de zucht tot zelfbehoud in de oogen van Jean Fileux... Hij beschikte over een flinken knuppel. De slag kwam vreeselijk aan... Zonder een kik te geven stortte de pachter neer op de steentjes van het erf.

Jean Fileux maakte zich uit de voeten, doolde rond in den ijskouden nacht. Tegen het uur van het ontbijt kwam hij bij eenige houthakkers te land. Hij vroeg een snede brood en een glas appelwijn. Toen zijn maag het zwijgen was opgelegd, vroeg hij of er mogelijk werk voor hem was.

— Hm! meesmuilde een der mannen, het is niet gemakkelijk op dit tijdstip hier aan den slag te komen... Ga liever naar de groote boerderijen, men is daar nog aan het dorschen.

Intusschen trad de brievenbesteller binnen en stelde den waard een brief ter hand.

— Is er nieuws ? vroeg deze.

— Wat nieuws betreft, heb ik zoo juist vernomen, dat de pachter Pinseaux dezen nacht met verbrijzelden schedel midden op zijn erf is gevonden... De honden blaffen... Hij is opgestaan... Waarschijnlijk heeft hij een ontmoeting gehad met een of anderen deugniet, want de deur van het konijnenhok stond wijd open... Kortom, men heeft hem eenvoudig doodgeslagen !...

Jean Fileux verwijderde zich. Een straaltje koud zweet liep hem langs de slapen. Bij tusschenpoozen kromp zijn lichaam als onder een vreeselijk kouden luchtstroom ineem.

Buiten zijn weten werd in hem een nieuwe ziel geboren, de ziel van den schuldige, van den misdadiger, ontsteld door het gewicht en de gevolgen van zijn daad. Zijn schrik werd van minuut tot minuut, van sekonde tot sekonde grooter, en bij dezen schrik kwam natuurlijk de instinktmatige aandrang om te vluchten, te ontsnappen aan de verdenking en aan de rechterlijke vervolging. Hij verborg zich diep in het bosch en verscheen eerst weder op den weg, toen de schemering gevallen was. Hij legde nog vier mijlen af en besteedde in een herberg voor zijn avondeten en nachtverblijf de enkele centen, die hij nog op zak had.

Ontwakende, gevoelde hij zijn vrees wel iets of wat verminderd, maar een ander, meer ingewikkeld en misschien beangstigend gevoel had zich van hem meester gemaakt. Hij kreeg berouw. Waarom was de slag ook zoo woest toegebracht ? Waarom had zijn arm den knuppel met zulk een vreeselijke kracht doen neerkomen ? Hij had den pachter zijn vergissing kunnen toeroepen, om genade smeeken, bekennen, dat hij in de verste verte niet vermoedde, dat hij een konijnenhok was binnengeslopen. Neen ! Het instinkt van zelfbehoud had plotseling den moorddadigen aandrang tot zelfverdediging in hem ontkend, het had van hem een moordenaar gemaakt !...

Tegen het vallen van den avond ontmoette Jean Fileux bij een kromming van den weg onverwacht twee gendarmen te paard. De brigadier naderde hem.

— Hebt gij papieren bij u ?

Jean reikte terstond een vies militair zakboekje, met door olievlekken bezoedelden omslag. De brigadier boog zich over den hals van zijn paard en greep het boekje.

— Jean Fileux... 3^e regiment kurassiers... lichtung 1868....

Een kreet ontvlood aan de lippen van den brigadier, terzelfdertijd sprong deze op den grond : « Zijt gij het, « ouwe ? »

Jean Fileux zag hem een sekonde aan, vervolgens ontsnapte ook hem een kreet : « En gij de « blauwe ! »

Een krachtige handdruk werd gewisseld.

— Nu, nu, loopt gij om dezen tijd nog langs den weg ?

— Moet wel... Het werk is schaarsch en daardoor de ellende groot... O ! naar ik zie, hebt gij uw weg gemaakt.... Gij moet wel haast uw pensioen ver-

diend hebben ? 't Is weldra vijf en dertig jaar geleden dat we te Augsburg gevangen zaten.

— Welnu, « ouwe », ik zie, dat het leven u nu juist niet al te zeer be-
gunstigd heeft. Bij een goed glas Bourgogne moet gij mij uw wederwaardig-
heden eens verhalen. Ik rijd vast vooruit om de tafel gereed te laten maken.
Het dorp is niet meer dan vijf honderd meter van hier... Ik wacht er u...

De beide gendarmen gaven hun paard de sporen en verwijderden zich
in draf. Jean Fileux dacht na. Het kwam hem voor dat deze ontmoeting met
een oud-kameraad uit zijn diensttijd was voorbeschikt, daar zij alle vermoeden
der rijkswacht van hem afleidde. Voortaan was hij gedekt door het
openbaar gezag. Hij had niets te vrezen. Een kwartier later was hij de gast
van den brigadier, die hem op bewogen toon aan zijn vrouw voorstelde.

— Een oud-kameraad van het 3^e... Een dappere !

De gerechten werden opgediend en een heerlijk oud wijntje vulde weldra
de glazen. De brigadier rakelde hun echte kameraadschap van vroeger weer
op, het in den loop van het Verschrikkelijke Jaar ondergane lijden, hun ein-
delooze gevangenschap in de Beiersche kazematten. De ontroering bij de
herinnering aan deze lang vervlogen dagen deed hun het hart week worden
en om dit te verdrijven, dronken zij als twee broeders, die elkander sedert
lang uit het oog hadden verloren en die door een gelukkig, geheel onverwacht
toeval, elkander hadden weergevonden. De aandoening ontrukte hun bij elke
herinnering dezelfde uitroepen :

— O ! « Ouwe ! »

— Ja, ja, « blauwe ! »

— Wat een geluk elkaar weer te zien !

Op een gegeven oogenblik kwijnde echter het gesprek en Jean Fileux pro-
fiteerde ervan om te vragen : « Dus gij denkt er over spoedig uw pensioen
aan te vragen ? »

— Ik zou het reeds gedaan hebben, ik heb er recht op. Maar, wat zal ik
u zeggen ! Ik zou graag de medalje willen hebben, de militaire medalje.
Zeker, daar wacht ik op...

— Wat zoudt gij moeten doen om haar te krijgen ?

— Wat ik er voor zou moeten doen ? Weet ik het ? Buitengewone dien-
sten bewijzen, of op zijn minst een in mijn ambt uitmuntende daad, een red-
ding, een door mijn bemoeiingen bewerkte aanhouding, en die in de gazetten
besproken wordt... ten slotte, iets dat de aandacht op mij vestigt.

— O, zei Jean Fileux ontwijkend.

Een oogenblik zweeg hij. Een onuitsprekelijke ontroering, waaraan zich
ongetwijfeld de vreugde over het weerzien, de ledigheid van zijn doelloos le-
ven en het berouw over zijn den vorigen avond bedreven daad dooreenmeng-
den, trok zijn trekken samen, en maakte zichtbaar zijn gedachten los van de
werkelijkheid...

— O, gij zoudt de medalje willen hebben, « blauwe... » herhaalde hij als in een droom.

— Ja, « ouwe », ik schaam mij niet het u te bekennen.

Onverhoeds stond Jean Fileux op, en met een waanzinnig gebaar strekte hij de hand uit, terwijl de echo zijn schorre stem als onderstreepte : « Welnu, gij zult uw medalje hebben. En een oud-kameraad bezorgt ze u... Niet noodig mij ervoor te bedanken... Een oude deugniet als ik kan niet meer aan het leven hechten... Kijk me goed in 't gelaat : Ik ben de moordenaar van den pachter Pinseaux ».

N^r 7. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr. 16 December 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

